

RISc (Recidive Inschattings Schalen) is een diagnostisch instrument van de drie reclasseringsorganisaties (3RO) met behulp waarvan de reclasseringswerker bepaalt in welke mate er sprake is van risico op recidive, welke factoren de kans op recidive vergroten (criminogene factoren) én welke interventies nodig zijn om deze kans te verkleinen. RISc richt zich ook op iemands mogelijkheden om zijn gedrag te veranderen (responsiviteit).

RISc legt een wetenschappelijke basis onder het advies van de reclassering voor Openbaar Ministerie (OM), Rechterlijke Macht (ZM) of gevangeniswezen (GW).

Wanneer RISc?

RISc wordt ingezet als de reclassering noodzaak ziet voor uitgebreid onderzoek en daar voldoende tijd voor is. Er is standaard behoefte aan uitgebreid onderzoek bij een gemiddeld of hoog risico op recidive. Bij onvoldoende tijd wordt eventueel eerst een QuickScan afgenomen (zie: 'RISc of QuickScan?'). Later kan dan alsnog een RISc worden uitgevoerd.

Na afname van de RISc volgt eventueel een advies aan OM, ZM of GW. Hierin staat of het (door middel van een justitiële beslissing) zinvol is om een reclasseringstraject op te starten en onder welke bijzondere voorwaarden.

Waarom RISc?

De reclassering werkt om de volgende redenen met RISc:

- WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING. Uit onderzoek van het WODC¹ is gebleken dat de betrouwbaarheid van RISc goed is (hoewel enkele schalen verbeterd moeten worden), net als de samenstelling van de meeste schalen (voor meer informatie over schalen zie: 'Waaruit bestaat RISc?'). RISc lijkt de recidivekans goed in te schatten maar de voorspellende waarde van RISc wordt nog onderzocht door het WODC.
- EENDUIDIG, VOLLEDIG EN BETROUWBAAR. Met behulp van RISc worden voor alle justitiabelen op dezelfde wijze en op basis van dezelfde variabelen het onderzoek uitgevoerd en conclusies getrokken.
- TRANSPARANTIE. Voor zowel de justitiabele als voor de opdrachtgever is het helder hoe de reclasseringswerker tot zijn of haar conclusie is gekomen.

Waaruit bestaat RISc?

De reclasseringswerker vult op basis van gesprekken met de justitiabele en dossierinformatie twaalf schalen in die betrekking hebben op criminogene factoren. Dit zijn:

1. Delictgeschiedenis
2. Huidig delict
3. Huisvesting en wonen
4. Opleiding, werk en leren
5. Inkomen en omgaan met werk
6. Relaties met partner/gezin
7. Relaties met vrienden
8. Drugsgebruik
9. Alcoholgebruik
10. Emotioneel welzijn
11. Denkpatronen, gedrag en vaardigheden
12. Houding

De justitiabele vult tijdens het gesprek een zelfrapportage in waarvan de gegevens ook in RISc worden verwerkt. Soms is verdiepingsdiagnostiek nodig. Dit kan door middel van het inzetten van een extra diagnostisch instrument of door het inschakelen van een gedragsdeskundige.

Met bovenstaande informatie vormt de adviseur een integrale conclusie over risico's, criminogene factoren en responsiviteit. Hiermee wordt een indicatie gesteld. De reclasseringswerker bepaalt welke interventies en activiteiten ingezet moeten en kunnen worden om de recidivekans te verkleinen.

¹ Zie www.wodc.nl: Van der Knaap, Leenarts & Nijssen (2007).

Dit zijn bijvoorbeeld erkende gedragsinterventies van de reclassering of begeleiding/behandeling door zorginstellingen. Tevens wordt aangegeven welke bijzondere voorwaarden geïndiceerd zijn gezien de risico's en de benodigde interventies voor gedragsverandering.

Wat is Static-99?

In aanvulling op RISc wordt bij zedendelinquenten de Static-99 gebruikt. Static-99 is een instrument waarmee het risico op seksuele en gewelddadige recidive kan worden ingeschat. De Static-99 bevat tien statische, niet veranderbare, risicofactoren. Van deze risicofactoren is bekend dat ze samenhangen met recidive van zedendelicten. Het instrument is ontwikkeld in Canada en in het Nederlands vertaald². De voorspellende waarde van de STATIC-99 is redelijk goed³.

RISc of QuickScan?

Naast de RISc werkt de reclassering met nog een instrument waarmee het recidiverisico kan worden bepaald. Dit is de QuickScan. RISc en QuickScan zijn verschillende instrumenten. De QuickScan is een beknopt instrument waarmee binnen korte tijd een inschatting wordt gemaakt van het recidiverisico,

de ontvankelijkheid en een (eventueel) vervolg voor een reclasseringstraject terwijl RISc veel uitgebreider is. De QuickScan wordt - als er voldoende tijd is - gebruikt als eerste screening vroeg in het strafproces. De QuickScan wordt ook ingezet als er sprake is van - een vermoedelijk - laag risico en weinig problematiek.

De opdrachtgever doet een algemene aanvraag voor advies. De reclassering bepaalt welk type advies en welk instrumentarium worden ingezet. Deze nieuwe werkwijze wordt in het najaar van 2009 ingevoerd.

RISc en de reclassering

De reclassering werkt aan maatschappelijke veiligheid door vermindering van recidive en reïntegratie van justitiabelen. Als onderdeel van de justitiële keten en ingebed in de lokale samenleving wordt gewerkt aan gedragsverandering, risicomanagement, het realiseren van voorwaarden en het begeleiden van de justitiabelen om een delictvrije deelname aan de samenleving mogelijk te maken. Om dit te realiseren, heeft het ontwikkelen en verbeteren van de producten waar de reclassering mee werkt continu de aandacht. Hierbij speelt de 'Wat Werkt'-methode een belangrijke

rol. Werken met wetenschappelijk onderbouwde instrumenten en inzetten op criminogene factoren staan hierin centraal.

RISc is ontwikkeld door Adviesbureau Van Montfoort in opdracht van de drie reclasseringsorganisaties. Het instrument is gebaseerd op onder meer het Britse instrument OASys en onderzoeksgegevens over 'What Works' uit Engeland en Canada.

Meer informatie

Voor vragen of meer informatie over de QuickScan of andere instrumenten van de reclassering, kunt u contact opnemen met:

- Reclassering Nederland • Landelijk Kantoor • afdeling Beleid: 030-2324980
- Stichting Verslavingsreclassering GGZ • 033-4608920/21
- Leger des Heils Jeugdzorg & Reclassering • Centraal Bureau • afdeling Beleid: 088-0901000

² Beek, D.J. van, Doncker, D. de, & Ruiters, C. de (2001). *Static-99. Inschatten van het risico van seksueel gewelddadige recidive bij volwassen seksuele delinquenten*. Utrecht: Van der Hoeven Stichting, Forum Educatief.

³ Meijer, W. (2007). *Risicotaxatie bij seksuele delinquenten: de RISc vergeleken met de Static-99*. Utrecht: Expertisecentrum Forensische Psychiatrie.

